

Notitie

Contactpersoon Kees Straates

Datum 16 november 2016

Kenmerk N001-1227108KES-hgm-V03-NL

Quickscan Flora- en faunawet aanpassing plangebied Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69

1 Inleiding

De provinciale weg N69 is een weg tussen Veldhoven en de Belgische grens. In de huidige situatie loopt het tracé van de weg door een aantal woonkernen heen. Door een forse toename van verkeer in de afgelopen decennia is de N69 overbelast geraakt, met name tussen Valkenswaard en de aansluiting op de Rijksweg A2/N2 bij Aalst. In deze regio, de Grenscorridor N69, leidt dit probleem al geruime tijd tot leefbaarheids- en bereikbaarheidsproblemen.

De nieuwe verbinding heeft als doel om de leefbaarheids- en bereikbaarheidsproblemen, gerelateerd aan de huidige N69, in de Grenscorridor N69 op te lossen. Na een zorgvuldig gebiedsproces is een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) vastgesteld. In aanvulling op dat PIP dient een mogelijkheid te worden gecreëerd om het plangebied ten oosten van de beekdalpassage van de Keersop planologisch geschikt te maken voor de bouw van het kunstwerk waarmee de Keersop wordt overbrugd. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de natuurwetgeving, of als vanwege de natuurwetgeving de benodigde vergunningen en/of ontheffingen worden verleend.

1.1 Doel

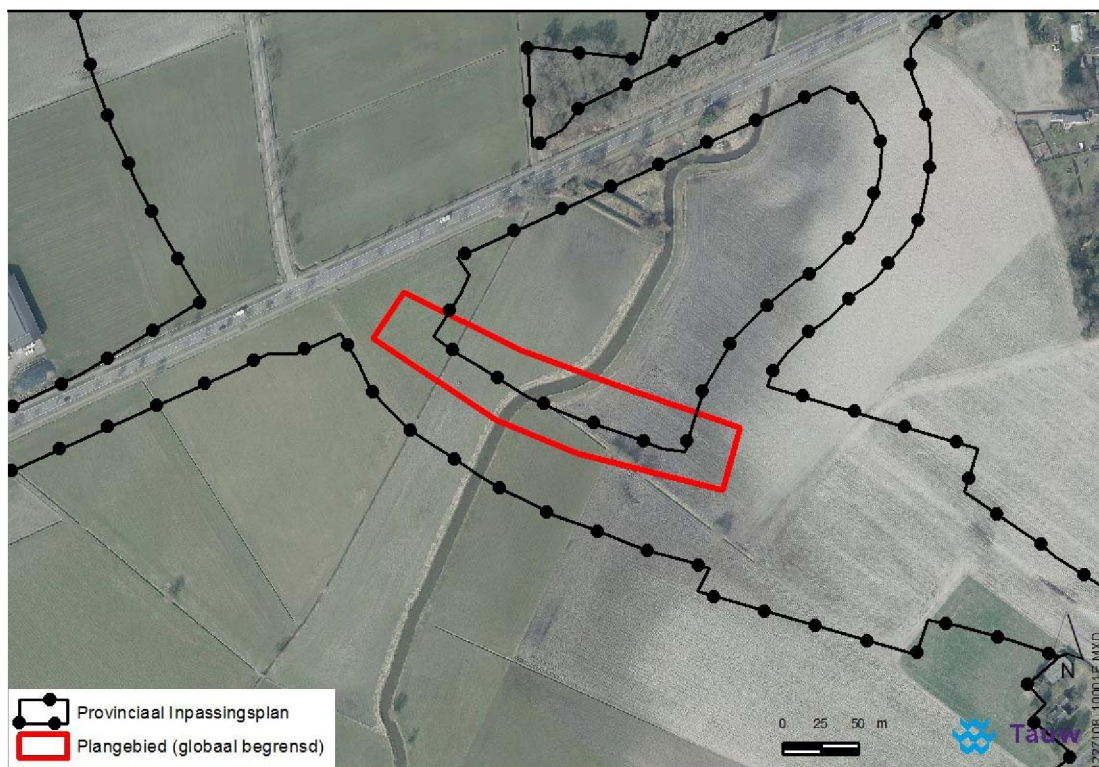
In opdracht van Provincie Noord-Brabant heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van de natuurwetgeving voor het wijzigen van het plangebied van het PIP.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke natuurwetgeving is van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
- Zijn maatregelen en/of een ontheffing nodig?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Situatie en beoogde ontwikkeling

De beoogde aanpassing van het plangebied is gelegen in het buitengebied van Dommelen, direct ten zuiden van de provinciale weg N397, in de provincie Noord-Brabant. Figuur 1.1 geeft de ligging van de aanpassing van het plangebied weer. Hierna wordt de aanpassing als 'plangebied' aangemerkt.

Figuur 1.1 Ligging plangebied (globaal begrensd).

Het plangebied bestaat bijna uitsluitend uit agrarische percelen, maisakkers en grasland. Door het plangebied heen stroomt de beek de Keersop. Deze beek maakt onderdeel uit van het Natura 2000-gebied 'Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux'. Het plangebied is, met uitzondering van een kleine bosschage in het zuidoosten, vrij van opgaande begroeiing. Figuur 1.2 geeft een impressie weer van het plangebied.

Figuur 1.2 Impressie van het plangebied met linksboven: de Keersop met naastgelegen schouwpad, rechtsboven: een maisakker direct ten zuiden van het schouwpad met daarachter een kleine bosschage, linksonder: grasland ten westen van de kleine bosschage en rechtsonder: een maisakker te noorden van de Keersop.

Relevante wetgeving

Bij ruimtelijke ontwikkelingen is het (vrijwel) altijd noodzakelijk om een toetsing te doen aan de Flora- en faunawet (hierna: Ffw). Deze wet beschermt verschillende dier- en plantensoorten.

Het tracé van het oorspronkelijke PIP is tot stand gekomen na een zorgvuldig gebiedsproces. In dit proces is het voornemen getoetst aan de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nbw) en zijn effecten van het voornemen op het Natuurnetwerk Nederland (hierna: NNN) bepaald. Het is niet nodig om het voornemen opnieuw te toetsen aan de Nbw aangezien het slechts om een geringe aanpassing van het plangebied van het PIP gaat. Een deel van het plangebied ligt binnen de begrenzing van het NNN. Het gaat hier echter om een gebied dat is aangemerkt als nieuwe natuur en dit moet nog omgevormd worden naar natuur.

De nieuwe natuur ter plaatse is ter compensatie van de aanleg van de Nieuwe Verbinding Grenscoördor N69 en wordt met de aanpassing van het plangebied herbegrensd. De compensatieplicht vloeit voort uit de Verordening ruimte 2014 van de Provincie Noord-Brabant. Door het realiseren van de compensatie zijn negatieve effecten op het NNN uit te sluiten.

Wet natuurbescherming

Vanaf 1 januari 2017 gaat de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht. Deze wet vervangt het huidige wettelijke stelsel voor de natuurbescherming, zoals neergelegd in de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. Met het in werking treden van de Wnb verandert de beschermde status van een aantal soorten. Daarnaast veranderen de regels met betrekking tot vrijstelling van verbodsbepalingen in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen. In deze rapportage wordt rekening gehouden met de wijzigingen die betrekking hebben op soortbescherming. In de toetsing wordt gekeken naar soorten die door de Ffw beschermd worden en naar soorten die door de Wnb beschermd worden. De gebiedsbescherming verandert niet met het in werking treden van de Wnb en is identiek aan de Natuurbeschermingswet 1998.

Samengevat is van toepassing:

- Flora- en faunawet (vanaf 1 januari 2017: Wet natuurbescherming)
- Verordening ruimte 2014 van de Provincie Noord-Brabant

Beoogde ontwikkeling

De beoogde ontwikkeling bestaat uit het aanpassen van de begrenzing van het plangebied van het PIP.

1.3 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde gebieden en/of beschermde soorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Een oriënterend veldbezoek, uitgevoerd op 17 oktober 2016
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data
- Websites van Provincie en Rijk
- Gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna: NDFF)

Op basis van verschillende literatuurbronnen is bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Vervolgens is tijdens het veldbezoek gecontroleerd of de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. Dit heeft geresulteerd in een overzicht van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden. De beoogde ontwikkeling wordt getoetst op negatieve effecten op deze soort(en).

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie over de aanwezige soorten niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt onze onderzoekskwaliteit zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advieswerk geven en ecologisch onderzoek verrichten, opgericht met als doel de kwaliteit van ecologische advisering te verbeteren.

2 Toetsing

2.1 Hoe beschermt de Flora- en faunawet soorten?

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet (hierna Ffw). De wet maakt onderscheid in vier categorieën beschermde soorten namelijk:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud wanneer wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten bestaande uit de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten

De vierde categorie betreft de soortgroep vogels. Alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd. Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Vogelsoorten met een jaarrond beschermde verblijfplaats zijn te verdelen in vijf categorieën: de nesten van vogelsoorten van categorie 1 tot en met 4 zijn in alle gevallen jaarrond beschermd, terwijl de nesten van categorie 5-soorten dat in principe alleen tijdens de broedperiode zijn. Bij de laatste categorie geldt echter dat wanneer 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn.

2.2 Effecten op aanwezige soorten

2.2.1 Flora

Op basis van verspreidingsgegevens (www.floron.nl; Ecologisch Adviesbureau Cools, 2012; data NDFF) kunnen beenbreek, gele helmbloem, jeneverbes, kleine zonnedauw, klokjesgentiaan, ronde zonnedauw, steenbreekvaren, tongvaren, waterdrieblad en wilde gagel (alle tabel 2) voorkomen in of in de nabijheid van het plangebied. De bescherming van deze soorten vervalt echter met het in werking treden van de Wnb.

Bij het oriënterend veldbezoek is gelet op de terreinkenmerken en de aanwezige soorten planten. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten in en in de directe omgeving van het plangebied aangetroffen. Het plangebied bestaat bijna uitsluitend uit intensief gebruikt agrarisch gebied en heeft daardoor een hoge voedselrijkdom. Hierdoor is het plangebied ongeschikt als groeiplaats voor beschermde planten. De Keersop is ter hoogte van het plangebied her en der begroeid met groot sterrekroos.

Conclusie

Gelet op het bovenstaande zijn negatieve effecten op beschermde flora op voorhand uit te sluiten.

2.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Op basis van verspreidingsgegevens (Ecologisch Adviesbureau Cools, 2012; data NDFF) kunnen boomarter (tabel 3), das (tabel 3), eekhoorn (tabel 2), steenarter (tabel 2) en waterspitsmuis (tabel 3) voorkomen in of in de nabijheid van het plangebied. Deze soorten worden ook door de Wnb beschermd.

Tijdens het oriënterende veldbezoek zijn geen verblijfplaatsen van beschermde grondgebonden zoogdieren aangetroffen. Door gebrek aan bos is het plangebied niet geschikt als leefgebied voor de boomarter en eekhoorn. In en in de directe omgeving van het plangebied zijn geen bomen aanwezig die geschikt zijn als verblijfplaats van deze soorten. Daarnaast zijn er geen gebouwen aanwezig waardoor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de steenarter uitgesloten kan worden. Dassenburchten zijn niet aangetroffen.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor de das en steenarter en zou door deze soorten gebruikt kunnen worden als foerageergebied. De aanpassing van het plangebied heeft echter geen negatief effect op de functie van het plangebied als foerageergebied voor deze soorten. De Keersop en bijbehorende oevers zijn geschikt als leefgebied voor de waterspitsmuis, zij het in mindere mate dan het natuurgebied Keersopperbeemden, gelegen ten noorden van het plangebied. De aanpassing van het plangebied heeft echter geen negatief effect op de functie van het plangebied als leefgebied van deze soort omdat de ondersteuningsconstructie van het kunstwerk, waarmee de Keersop wordt overbrugd, niet in de bedding van de Keersop gerealiseerd wordt.

De kwaliteit van de leefgebieden van boomarter, steenarter en waterspitsmuis zal door de bij de aanleg van de weg behorende extensivering en natuurontwikkeling toenemen. Het plangebied en de directe omgeving daarvan zijn op dit moment in gebruik als agrarisch gebied en worden in de toekomst omgevormd naar natuur.

Conclusie

Gelet op het voorgaande zijn negatieve effecten op beschermde grondgebonden zoogdieren op voorhand uit te sluiten.

2.2.3 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Op basis van verspreidingsgegevens (Ecologisch Adviesbureau Cools, 2012; data NDFF) kunnen verschillende vleermuissoorten aanwezig zijn in en in de directe omgeving van het plangebied. Dit zijn gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (Cools, 2012). Deze soorten worden ook door de Wnb beschermd.

Bij het oriënterende veldbezoek is gelet op de geschiktheid van het plangebied als leefgebied voor vleermuizen en is een indruk verkregen van de potentiële functies van het gebied voor vleermuizen. Op basis van het veldbezoek kan geconcludeerd worden dat het plangebied niet of nauwelijks interessant is voor vleermuizen. Het plangebied is met uitzondering van een kleine bosschage in het zuidoosten vrij van opgaande begroeiing en is daardoor niet geschikt als foerageergebied en/of als vliegroute. In en in de directe omgeving van het plangebied staan geen gebouwen en geen bomen met holtes waardoor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen uitgesloten kan worden.

De Keersop is geschikt als foerageergebied en vliegroute voor de watervleermuis. Aangezien de beek door het tracé van de Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69 overbrugd wordt, zijn negatieve effecten op de functie van de beek als foerageergebied en vliegroute voor de watervleermuis uit te sluiten.

Conclusie

Gelet op het voorgaande zijn negatieve effecten op vleermuizen op voorhand uit te sluiten.

2.2.4 Vogels

Bij het oriënterende veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van nesten en horsten van vogels in en in de directe omgeving van het plangebied. Op basis van verspreidingsgegevens (Ecologisch Adviesbureau Cools, 2012; data NDFF) kunnen verschillende vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestlocatie aanwezig zijn in de directe omgeving van het plangebied. Dit zijn buizerd, grote gele kwikstaart, kerkuil, ransuil, sperwer en steenuil.

Tijdens het oriënterende veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. In het plangebied zijn geen gebouwen of bouwwerken aanwezig waardoor nestlocaties van kerkuil en steenuil uitgesloten kunnen worden. Daarnaast zijn er in het plangebied geen grote bomen aanwezig die als nestboom zouden kunnen dienen voor buizerd, ransuil en sperwer. De oevers van de Keersop in het plangebied zijn geschikt broedbiotoop voor de grote gele kwikstaart. Deze vogel nestelt langs snelstromende beken in natuurlijke oevers of in bouwwerken. Van de grote gele kwikstaart is nabij het tracé van de Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69 slechts één broedlocatie bekend, te weten langs de Keersop nabij het gehucht Keersop bij de Keersopperbrug en de direct ten zuiden gelegen vispassage. Hierdoor kan het voorkomen van broedlocaties van de grote gele kwikstaart in het plangebied uitgesloten worden.

Conclusie

Gelet op het voorgaande zijn negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde verblijfplaatsen op voorhand uit te sluiten.

Algemene broedvogels

In en in de directe omgeving van het plangebied kunnen diverse algemene broedvogels voorkomen. Diverse soorten broedvogels kunnen (gaan) broeden in de (omgeving van) het plangebied. Bij werkzaamheden in het broedseizoen, globaal begrensd van medio maart tot medio juli, kunnen (nesten van) broedende vogels worden verstoord. Ook kunnen eieren worden beschadigd en jongen worden verwond en gedood. Zodoende dienen de werkzaamheden te starten voorafgaand aan het vogelbroedseizoen of te starten na het vogelbroedseizoen. Globaal loopt het vogelbroedseizoen van medio maart tot medio augustus. Let wel dat de Ffw geen standaardperiode hanteert en dat broedende vogels ook buiten deze periode beschermd zijn.

2.2.5 Amfibieën en reptielen

Bij het oriënterende veldbezoek is gelet op de geschiktheid van het plangebied als leefgebied voor beschermde amfibieën en reptielen. Op basis van verspreidingsgegevens (Ecologisch Adviesbureau Cools, 2012; data NDFF) kunnen in en in de directe omgeving van het plangebied de alpenwatersalamander (tabel 2), heikikker (tabel 3), poelkikker (tabel 3) en levendbarende hagedis (tabel 2) voorkomen. Deze soorten worden ook door de Wnb beschermd.

Tijdens het oriënterend veldbezoek bleek het plangebied niet geschikt als leefgebied voor de bovenstaande soorten amfibieën en reptielen. Het plangebied bestaat bijna uitsluitend uit agrarische percelen die intensief gebruikt worden om mais te verbouwen. Hierdoor is het plangebied ongeschikt als leefgebied voor de levendbarende hagedis. De levendbarende hagedis leeft bij voorkeur in heidegebieden of in struweelrijke weg- en spoorbermen en ruigten.

In het plangebied is, met uitzondering van de Keersop, geen oppervlaktewater aanwezig. De Keersop is niet geschikt als voorplantingshabitat voor de bovenstaande amfibieën door de te snelle stroming en de goede visstand.

Conclusie

Gelet op het voorgaande zijn negatieve effecten op beschermde amfibieën en reptielen op voorhand uit te sluiten.

2.2.6 Vissen

Op basis van verspreidingsgegevens (data NDFF) kunnen beekprik, bittervoorn en kleine modderkruiper voorkomen in en in de directe omgeving van het plangebied. Met het in werking treden van de Wnb vervalt de beschermde status van de bittervoorn en kleine modderkruiper.

Tijdens het oriënterende veldbezoek bleek de Keersop ter hoogte van het plangebied geschikt als leefgebied voor de bovenstaande vissen. De aanpassing van het plangebied heeft echter geen negatieve effecten op deze vissen omdat de ondersteuningsconstructie van het kunstwerk waarmee de Keersop wordt overbrugd, niet in de bedding van de Keersop gerealiseerd wordt. Er worden dus geen werkzaamheden in de Keersop zelf uitgevoerd.

Conclusie

Gelet op het voorgaande zijn negatieve effecten op beschermde vissen op voorhand uit te sluiten.

2.2.7 Ongewervelden

Diverse vlinders en libellen zijn in de Ffw beschermd. Ook zijn enkele kevers, weekdieren en een kreeftachtige beschermd. Met het in werking treden van de Wnb wordt de lijst met beschermde ongewervelden uitgebreid. Volgens verspreidingsgegevens (Dijkstra et al. 2002; Bos et al. 2006; EIS-Nederland et al. 2007; data NDFF) komen binnen of nabij het plangebied geen beschermde soorten vlinders en libellen voor. Van de overige beschermde ongewervelde soorten zijn er evenmin waarnemingen in en nabij het plangebied. Bovendien ontbreekt het aan geschikt biotoop. De aanwezigheid van beschermde soorten ongewervelden is daarom uitgesloten.

2.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

In tabel 2.1 zijn de relevante soorten uit de Ffw opgenomen. Deze soorten komen mogelijk voor in en nabij het plangebied. Voor deze soorten is aangegeven of maatregelen, dan wel een ontheffing of nader onderzoek nodig is. Conclusie is dat uit de analyse blijkt dat de aanpassing van het plangebied geen effect heeft op beschermde soorten van Flora- en faunawet/Wet natuurbescherming.

Tabel 2.1 Conclusies Flora- en faunawet

Soortgroep	Effecten	Nader onderzoek?	Maatregel nodig?	Ontheffing nodig?
Flora	Geen	Nee	Nee	Nee
Zoogdieren	Geen	Nee	Nee	Nee
Vleermuizen	Geen	Nee	Nee	Nee
Broedvogels, tijdens broedseizoen	Geen	Nee	Nee	Nee
Broedvogels, jaarrond beschermd	Geen	Nee	Nee	Nee
Amfibieën en reptielen	Geen	Nee	Nee	Nee
Vissen	Geen	Nee	Nee	Nee
Ongewervelden	Geen	Nee	Nee	Nee

Afhankelijk van de tijd tussen onderliggend onderzoek en het verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

3 Literatuur

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Ecologisch Adviesbureau Cools, 2012. Onderzoek naar beschermde en bedreigde planten- en diersoorten in het zoekgebied Westparallel N69. Tilburg.

EIS-Nederland, de Vlinderstichting & de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007. Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. European Invertebrate Survey - Nederland, de Vlinderstichting & de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

Nationale Databank Flora- en Fauna (NDFF). Laatst bekeken op 12 oktober 2016.